

Schoolondersteuningsprofiel

PO

De Droomspiegel

KATHOLIEKE BASISSCHOOL VOOR DALTONONDERWIJS

Het beste dat je kunt worden is jezelf

Datum: 1 mei 2013

Opgesteld door: Zorgteam Droomspiegel

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Deze school en leerlingen	4
2.1	Contactgegevens.....	4
2.2	Korte beschrijving school	4
2.3	Het onderwijsconcept.....	4
2.4	Kengetallen leerlingenpopulatie	5
2.5	Onderwijsbehoeften leerlingenpopulatie	5
2.6	Kwaliteit volgens de Onderwijsinspectie.....	6
3.	Passend onderwijs nu.....	7
3.1	Onderwijsaanbod en differentiatie	7
3.2	Pedagogisch klimaat.....	8
3.3	Planmatig werken.....	9
3.4	Handelingsgericht werken.....	10
3.5	Ondersteuningsstructuur (=zorgstructuur)	11
3.5.1	Taken ib'er.....	24
3.5.2	Ouders als educatieve partner.....	25
3.5.3	Samenwerking met externen.....	26
3.6	Interventies basisondersteuning.....	27
3.7	Extra ondersteuning.....	28
3.8	Match onderwijsbehoeften en aanbod	29
4.	Passend onderwijs straks.....	30
4.1	Ambities en ontwikkelpunten korte termijn.....	30
4.2	Ambities en ontwikkelpunten langere termijn.....	30
4.3	Professionalisering.....	30
4.4	Overige randvoorwaarden.....	30

1. Inleiding

Voorliggend document bevat het schoolondersteuningsprofiel van KBS De Droomspiegel.

In het kader van de Wet op het passend onderwijs wordt van iedere school verwacht dat zij een schoolondersteuningsprofiel opstelt. Daarin omschrijft de school welke basisondersteuning zij biedt aan de leerlingen en welke mogelijkheden er zijn om leerlingen te ondersteunen die extra onderwijsbehoeften hebben.

Iedere leerling heeft bepaalde onderwijsbehoeften, verschillen zijn er altijd en voor een groot deel inpasbaar in het onderwijs. Sommige leerlingen hebben onderwijsbehoeften waar een bepaalde (reguliere) school niet aan kan voldoen. Bijvoorbeeld omdat zij de juiste expertise niet in huis heeft, omdat het gebouw niet geschikt is of omdat gezien de beschikbare formatie in een specifiek geval te weinig individuele aandacht, begeleiding of fysieke verzorging kan worden geboden.

In dit profiel geven wij aan in hoeverre onze school op dit moment al passend onderwijs biedt, d.w.z. rekening houdt met (verschillen in) onderwijsbehoeften, en waar wij momenteel handelingsverleggen zijn in het realiseren van een passend aanbod. We geven aan wat onze visie en ambities aangaande passend onderwijs zijn en wat wij nodig hebben om dit te realiseren.

In februari 2012 is de Droomspiegel te Almere bezocht, door de heer drs. Roelfsema van het seminarium van Orthopedagogiek, in het kader van onderwijszorgprofielen cq. het schoolprofiel. Op deze dag zijn klassenobservaties verricht in 4 groepen en vonden interviews plaats met directie & Interne begeleiders, met vier ouders en met 4 leerlingen uit de bovenbouw. Tevens was er een teambijeenkomst. De bevindingen zijn zoveel mogelijk verwerkt in dit ondersteuningsprofiel.

In dit document is het woord 'zorg' zoveel mogelijk vervangen door het woord 'ondersteuning', soms is dat misschien even wennen.

In hoofdstuk 2 staan de gegevens over onze school, de leerlingenpopulatie en de belangrijkste onderwijsbehoeften kort genoemd. We geven tevens het kwaliteitsoordeel van de Inspectie over onze school kort weer.

In hoofdstuk 3 komt aan de orde op welke wijze de school op dit moment passend onderwijs biedt voor de huidige leerlingen, waaruit de basisondersteuning bestaat en welke extra ondersteuning de school eventueel kan bieden.

In hoofdstuk 4 beschrijven wij de visie van de school t.a.v. passend onderwijs op de korte en langere termijn. Wij geven aan waar de school naar toe wil. We beschrijven wat daarvoor nodig is aan professionalisering en welke andere randvoorwaarden er zijn om de ambities waar te maken.

2. Deze school en leerlingen

In dit hoofdstuk presenteren wij kort de school, de leerlingen en hun belangrijkste onderwijsbehoeften.

2.1 Contactgegevens

Naam school	KBS de Droomspiegel
Adres school	Marco Poloroute 60 / Slowakijehof 1
Naam directeur	Joost de Bruin
Naam adjunct-directeur	Kristian Van den Berg
Naam ib-er (s)	Renske Visée en Richelle Ammerlaan
Naam bestuur	SKOFV
Naam contactpersoon	Joost de Bruin
Email contactpersoon	directie@droomspiegel.nl / ib@droomspiegel.nl
Tel. contactpersoon	036 - 540 60 60

2.2 Korte beschrijving school

De Droomspiegel te Almere is een startende moderne katholieke basisschool voor daltononderwijs, gevestigd in een nieuw stadsdeel van Almere, Almere Poort. De school heeft als startende school te maken met een wisselende instroom, al neemt dit wel af. Het is door de groei van de school nog niet geheel duidelijk wat de populatie van de school wordt. Het lijkt er op dat de populatie een afspiegeling van de maatschappij vormt. De populatie leerlingen laat zich beschrijven als: heterogeen, het aantal leerlingen is sterk groeiend. De school heeft te maken met relatief veel 1-oudergezinnen en kinderen die door de verhuizing last hebben van 'verhuisstress'. De school is gehuisvest in een splinternieuw gebouw en dat goed geoutilleerd is. De school heeft 450 leerlingen.

In de visie van de school staan begrippen centraal als:

- christelijke waarden,
- kind centraal,
- veilige, sfeervolle en uitdagende (leer)omgeving,
- vanuit kracht werken,
- naast het cognitieve leren is ook het sociale leren belangrijk,
- kritische houding,
- digitaal portfolio met hierin identiteitscirkel en meervoudige intelligentie,
- gezamenlijk opvoeden,
- zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid

Als motto hanteert de school de slogan: "*Het beste dat je kunt worden is jezelf!*"

2.3 Het onderwijsconcept

De Droomspiegel is een katholieke school voor daltononderwijs en vanuit deze mens- en wereldbeschouwing willen wij kinderen de mogelijkheid aanreiken de zin van het leven te ervaren en daaruit te handelen. Wij willen de kinderen ook leren dat er hogere waarden in het leven zijn dan alleen het materiële. Wij respecteren de eigen identiteit van ieder kind. Kinderen moeten op weg worden geholpen naar een eigen levensopvatting, waarbij christelijke waarden, zoals het opkomen voor de zwakkeren en het nastreven van gerechtigheid een belangrijke rol vervullen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de schoolgids, die te vinden is op www.droomspiegel.nl

2.4 Kengetallen leerlingenpopulatie

N groepen dit schooljaar (2012-2013)	17
N combinatieklassen dit schooljaar	6

<i>Schooljaar</i>	<i>2011-2012</i>
N leerlingen per 1-10	336
% gewichtenleerlingen	6
N rugzakleerlingen per cluster	Cluster 1:0
	Cluster 2:0
	Cluster 3:0
	Cluster 4:0
N verwijzingen naar sbo	1
N verwijzingen naar so	Cluster 1:0
	Cluster 2:0
	Cluster 3:0
	Cluster 4:0

Gemiddeld opleidingsniveau ouders ¹	hoog 30 %	gemiddeld 50%	laag 20%
Culturele verschillen ²	☐ veel	x gemiddeld	☐ weinig

NB. N betekent 'aantal'

Toelichting:

De school heeft in de afgelopen jaren 3 leerlingen met een cluster 4 indicatie opgevangen, 2 van deze leerlingen zijn doorgestroomd naar een VSO school. Eén leerling is uitgestroomd naar een SBO school. De leerlingenpopulatie is uitgebreid in kaart gebracht en meer informatie hierover is op te vragen bij de directie.

2.5 Onderwijsbehoeften leerlingenpopulatie

Als wij kijken naar de leerlingen die geen REC-indicatie hebben, maar die toch een beroep doen op de zorg binnen de school, valt op dat het percentage leerlingen met dyslexie met het groeien van de school afneemt. Verder is er sprake van een toename van leerlingen met een ontwikkelingsperspectief. Binnen de overige categorieën vinden we steeds slechts enkele leerlingen, waardoor de percentages laag blijven en er geen sprake is van een specifieke doelgroep waar de school op het gebied van zorg veel tijd en aandacht aan besteed.

¹ Gemiddeld opleidingsniveau ouders:

Hoog = 1 of beide ouders academisch of hbo geschoold

Gemiddeld = tussen hoog en laag in

Laag = maximaal 1 ouder met mbo, andere ouder lager geschoold dan mbo

² Culturele verschillen

Veel = meer dan 75% van de leerlingen heeft een niet-Nederlandse culturele achtergrond

Gemiddeld = tussen 25% en 75% van de leerlingen heeft een niet-Nederlandse culturele achtergrond

Weinig = minder dan 25% van de leerlingen heeft een niet-Nederlandse culturele achtergrond

Aantal leerlingen: 347	Schooljaar 2011-2012
Leerlingen met dyslexie	1,40 %
Leerlingen met ADHD	0,90 %
Leerlingen met PDD-NOS	0%
Leerlingen met Asperger	0%
Hoogbegaafde leerlingen	0%
AMK/RvK	0,60 %
LIn met ontw.perspectief	2,90 %
Overig	3,20 %
verbaal-performaal kloof	1,40 %
prikkelverwerkingsstoornis	0,60 %
IQ onder de 80	0,90 %
ADD	1,70 %

2.6 Kwaliteit volgens de Onderwijsinspectie

Scholen die onder het basistoezicht van de Onderwijsinspectie vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde.

Onze school staat onder *basistoezicht van* de Onderwijsinspectie.

Het laatste Inspectierapport is van 4 februari 2013 en is te vinden op de site van de onderwijsinspectie.

3. Passend onderwijs nu

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe onze basisondersteuning eruit ziet voor alle leerlingen en welke ondersteuning wij kunnen bieden aan leerlingen met extra onderwijsbehoeften.

3.1 Onderwijsaanbod en differentiatie

Basiszorg: beschrijft de zorg die de school zelf in en om de groepen en binnen de eigen organisatie biedt aan alle leerlingen. Onder de basiszorg vallen ook de maatregelen van de school die open staan voor alle leerlingen, zoals het bieden van remediale hulp, de inzet van onderwijsassistenten, de begeleiding en coaching door de intern begeleider en/of de inzet van andere deskundigen (bijvoorbeeld taal- en rekenspecialisten).

Op de Droomspiegel wordt voornamelijk gewerkt met combinatiegroepen. Er vindt op convergente wijze differentiatie plaats naar instructieniveaus, er wordt gewerkt met een Daltonsysteem. Voor de zaakvakken wordt er gedifferentieerd op basis van meervoudige intelligentie en op basis van interesse (workshops). Er is extra aandacht voor Engels en ICT neemt een belangrijke plek in het onderwijs in. De leerlingen plannen hun werk aan de hand van het planbord (kleuters), weekplanners (middenbouw) of planners van 3 weken (bovenbouw). De leerlingen krijgen instructie voor taal en rekenen in aparte instructiegroepen die met een kleur wordt aangegeven (in de midden- en bovenbouw worden dezelfde kleuren gehanteerd). De groepen worden ingedeeld op basis van de toetsgegevens uit Parnassys. Hieruit worden didactische groepsoverzichten gegenereerd.

Er is tijd en plaats voor individuele begeleiding van leerlingen. Specifieke aanpakken of de inzet van specifieke materialen voor leerlingen worden beperkt aangetroffen. Het gaat dan bijvoorbeeld om aparte werkplekken. De vorderingen van leerlingen worden 3 keer per jaar in een portfoliogesprek van een half uur met ouders, leerkracht en leerling besproken. Hierbij presenteert de leerling zijn resultaten aan de ouders.

De zorgstructuur is gebaseerd op de 1-zorgroute. Handelingsgericht werken wordt momenteel ingevoerd. Dit traject wordt begeleid vanuit het SLAPO. Er is een begin gemaakt met het opstellen van (algemene) groepsoverzichten en groepsplannen. Ook is er al enkele jaren gebruik gemaakt met groepsbesprekingen. Er is voldoende draagvlak voor HGW, de omschakeling naar het werken vanuit onderwijsbehoeften en het analyseren van gegevens en de vertaling naar de eigen onderwijspraktijk is volop in ontwikkeling.

De school heeft een begin gemaakt met het werken vanuit ontwikkelperspectieven. Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt Zien, van Parnassys gebruikt. In groep 3 is met gestart met een pilot van Taakspel. Dit wordt begeleid door het Kohnstamm instituut. Als de ervaring positief is wordt overwogen dit breder in te voeren en dit in de midden en bovenbouw uit te breiden met de PAD methodiek (Programma alternatieve denkstrategieën)..

Voor kinderen met sociaal-emotionele problemen wordt door een gespecialiseerde IB'er individuele trainingen of begeleiding buiten de groep gegeven. Er zijn op de school geen RT'ers werkzaam. Er zijn verschillende remediërende materialen aanwezig zoals: Sprint-plus voor dyslectische leerlingen, maatwerk, rekentuin en taalzee.

De visie van de school is te herkennen in de zelfstandigheid van kinderen en de eigen inbreng een uitdagende leeromgeving (veel ICT, moderne leermiddelen), en een veilige en positieve leeromgeving.

Breedtezorg: betreft de zorg om de school heen. De school wil in dit geval zelf de verantwoordelijkheid blijven dragen voor het onderwijs, de zorg en de ontwikkeling van de leerlingen, maar heeft daarbij hulp van buitenaf nodig. Het kan daarbij gaan om ambulante begeleiders uit het speciaal (basis)onderwijs, deskundigen uit het (school)maatschappelijk werk, jeugdzorg of jeugdgezondheidszorg.

De school werkt in het 'Sociaal Café' samen met verschillende instanties in de wijk (o.a. politie, gemeente en zorginstellingen). Hier worden ontwikkelingen in de wijk met elkaar besproken. Verder is er binnen het 'Hometeam-plus' afstemming met huisartsen, maatschappelijk werk. Er wordt voor systeem- en leerlingbegeleiding samengewerkt met de onderwijsbegeleidingsdienst de SLA PO. Binnen het samenwerkingsverband worden kinderen ingebracht in het ZAT. HGW wordt vanuit het SWV ingevoerd. Voor ICT wordt nauw samengewerkt met Microsoft.

Er wordt ook nog steeds samengewerkt met de Stichting "Gewoon Anders" (overstijgend REC), al zal deze organisatie de komende jaren integreren in SLA PO.

Dieptezorg: beschrijft de zorg in gespecialiseerde voorzieningen, settings of groepen. De verantwoordelijkheid voor de leerling wordt overgedragen aan deze voorziening.

3.2 Pedagogisch klimaat

Uit de profielscan van het seminarium kwam duidelijk naar voren dat ouders in hun gesprek met de observant de persoonlijke aandacht waarderen en de belangstelling die aan iedereen wordt geschonken. Niet alleen aan de kinderen maar ook aan de ouders en teamleden onderling. Men waardeert de korte lijnen. De communicatie met de school wordt getypeerd als ontvankelijk en open. Je kan altijd een gesprek met leerkrachten en directie aanvragen. De informatie die tijdens de gesprekken wordt uitgewisseld wordt door het team goed opgepakt en vastgehouden. Het samenwerken tussen kinderen vindt met een waardevol aspect van het onderwijs. Ouders zijn van mening dat ze goed op de hoogte gehouden worden van wat er op school speelt en welke ontwikkelingen er zijn.

De portfoliogesprekken en de tijd die er voor staat worden unaniem zeer gewaardeerd door de ouders. Hierdoor hebben de ouders een duidelijk beeld hoe hun kind zich ontwikkelt en waar het mee bezig is. Het pesten wordt door het team snel en serieus opgepakt.

De kinderen gaven aan in het interview dat het is rustig in de klassen is en dat zij goed met elkaar om kunnen gaan.

Uit de observaties van de heer Roelfsema werden de volgende conclusies getrokken:

Aandacht en tijd:

De leerlingen krijgen les in een warme leeromgeving, waarin de leerkracht op een zeer aangename wijze de regie kan voeren. Op de momenten dat de groepen bezocht werden, waren de leerlingen bezig met verschillende onderwijsactiviteiten. Er is sprake van een grote betrokkenheid van de leerlingen. Er wordt in groepjes gewerkt, waarbij zelfstandigheid wordt gestimuleerd. Leerlingen ondersteunen elkaar bij verschillende activiteiten. Differentiatie vindt plaats door de indeling in instructiegroepen deze werkwijze is door de hele school op dezelfde wijze ingevoerd en duidelijk voor de leerlingen. De leerlingen werken met planners, er is sprake van een opbouw in planners door de school.

Handelingsbekwaamheid van leerkrachten:

Leerkrachten zijn pedagogisch sterk. De omgang tussen leerkracht en leerlingen is positief. De leerkrachten corrigeren lichte ordeverstoringen soepel en zorgen voor een prettige sfeer, waarin veel rust te herkennen is. Leerkrachten zijn vaardig in het hanteren van een passend klassenmanagement al zijn er wel verschillen tussen leerkrachten en groepen. Sommige leerkrachten stimuleren de leerlingen om te reflecteren op hun eigen leerproces en over het verloop van de les. In de lagere groepen is er een prettige, dynamische werksfeer. Enthousiaste leerkrachten bieden een fijne afwisseling van activiteiten.

Samenwerking met ouders en leerlingen:

Samenwerkend leren tussen leerlingen onderling werd regelmatig waargenomen, leerkrachten stimuleren dit actief. Er is zichtbaar dat de inrichting van het lokaal helpt om sociale samenhang te stimuleren. Er is niet te zien geweest dat ouders ingezet worden bij onderwijsactiviteiten.

Expertise: specifieke kennis over de ontwikkeling van leerlingen met een beperking is niet waargenomen. Ook zijn er geen handicapcompenserende middelen waargenomen.

Samenwerking met collega's en externen van buiten de school:

Ook dit aspect is op de momenten dat de groepen werden bezocht niet gezien.

Onderwijsmaterialen & ruimtelijke omgeving:

Onderwijsleermiddelen zijn over het algemeen toegankelijk en geordend opgeborgen. Er is sprake van een eenduidige visualisatie van instructiegroepen en planners (op de onderbouw na). T.a.v. andere visuele ondersteuners is er wel verschil tussen groepen bijv. dagritme, klassenregels, werken met stoplicht, aandachtblokjes. Het gebouw is weliswaar toegankelijk voor leerlingen die minder mobiel zijn, maar in de praktijk is dit niet heel erg eenvoudig. Veel lokalen bevinden zich op de eerste verdieping en deze zijn met een lift te bereiken. Om de lift te gebruiken moet er constant een knop worden ingedrukt. Het gebouw biedt veel verschillende ruimte die flexibel en voor meerdere doeleinden te gebruiken zijn.

Positief is het feit dat de visie van de school zichtbaar is binnen de groepen, aldus Roelfsema, de leerkrachten de regie in hun klas voeren en er een respectvolle omgang is tussen leerkrachten en leerlingen en leerlingen onderling. T.a.v. klassenmanagement en het gebruik van visualisaties zou er nog meer afstemming kunnen komen tussen de verschillende groepen.

3.3 Planmatig werken

Hieronder geven wij aan hoe we ervoor staan gelet op de belangrijkste aspecten van planmatig werken.

<i>Het volgende doen wij planmatig:</i>	<i>Ja</i>	<i>I/O</i>	<i>Nee</i>
1. Het waarnemen van de voortgang van de ontwikkeling van de leerling	x		
2. Het bespreken van de voortgang van de ontwikkeling van de leerling	x		
3. Het analyseren van toetsresultaten	x		
4. Afstemmen van onderwijsleerproces op verschillen in ontwikkeling		x	
5. Het plannen van interventies gelet op onderwijsbehoeften		x	
6. Het uitvoeren van geplande interventies	x		
7. Evalueren van leerlingresultaten	x		
8. Evalueren van het onderwijsleerproces	x		

NB. I/O wil zeggen: in ontwikkeling, daar wordt aan gewerkt, dit kan nog beter.

3.4 Handelingsgericht werken

Onderstaande tabel geeft een beeld van in hoeverre handelingsgericht werken op onze school is ingevoerd.

<i>Handelingsgericht werken - elementen</i>	<i>Ja</i>	<i>I/O</i>	<i>Nee</i>
1. Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en toetsanalyse.	x		
2. Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's.	x		
3. Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.	x		
4. Leerkrachten zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen.	x		
5. Leerkrachten werken samen met de leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten ideeën van leerlingen.		x	
6. Leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partners bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak	x		
7. Leerkrachten benoemen hoge, maar reële doelen voor de lange en de korte termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd /geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's.	x		
8. Leerkrachten werken met een groepsplan, waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepjes en mogelijk een individuele leerling beschrijven.	x		
9. Leerkrachten bespreken minstens drie maal per jaar hun vragen rond de groepsplannen met de intern begeleider.	x		
10. De onderwijs- en zorgstructuur is voor ieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.	x		

NB. I/O wil zeggen: in ontwikkeling, daar wordt aan gewerkt, dit kan nog beter.

Toelichting:

De directeur heeft onderzoek gedaan tijdens zijn masteropleiding naar de implementatie van onderzoekend werken binnen HGW. Hieruit bleek dat de leerkrachten ontzettend veel waarnemen en uitvoeren.

Ontwikkeling vraagt echter de analyse (begrijpen) van de waarnemingen en vervolgens daardoor het beter aanpassen van de planning in het onderwijsleerproces.

3.5 Ondersteuningsstructuur (=zorgstructuur)

Intern is er elke twee weken een zorgoverleg, waarin de directie en de interne begeleiders zijn betrokken. Dit werkt goed, alle zorgaspecten, instroom nieuwe leerlingen en bestaande plannen worden besproken.

De leerkrachten hebben drie keer per jaar een groepsbespreking met de interne begeleiders. De school hanteert daarbij het stroomschema van het handelingsgericht werken en de 1 zorgroute. Meer informatie is te vinden in het school specifieke zorgplan. De IB-ers kunnen hierin informeren en ondersteunen.

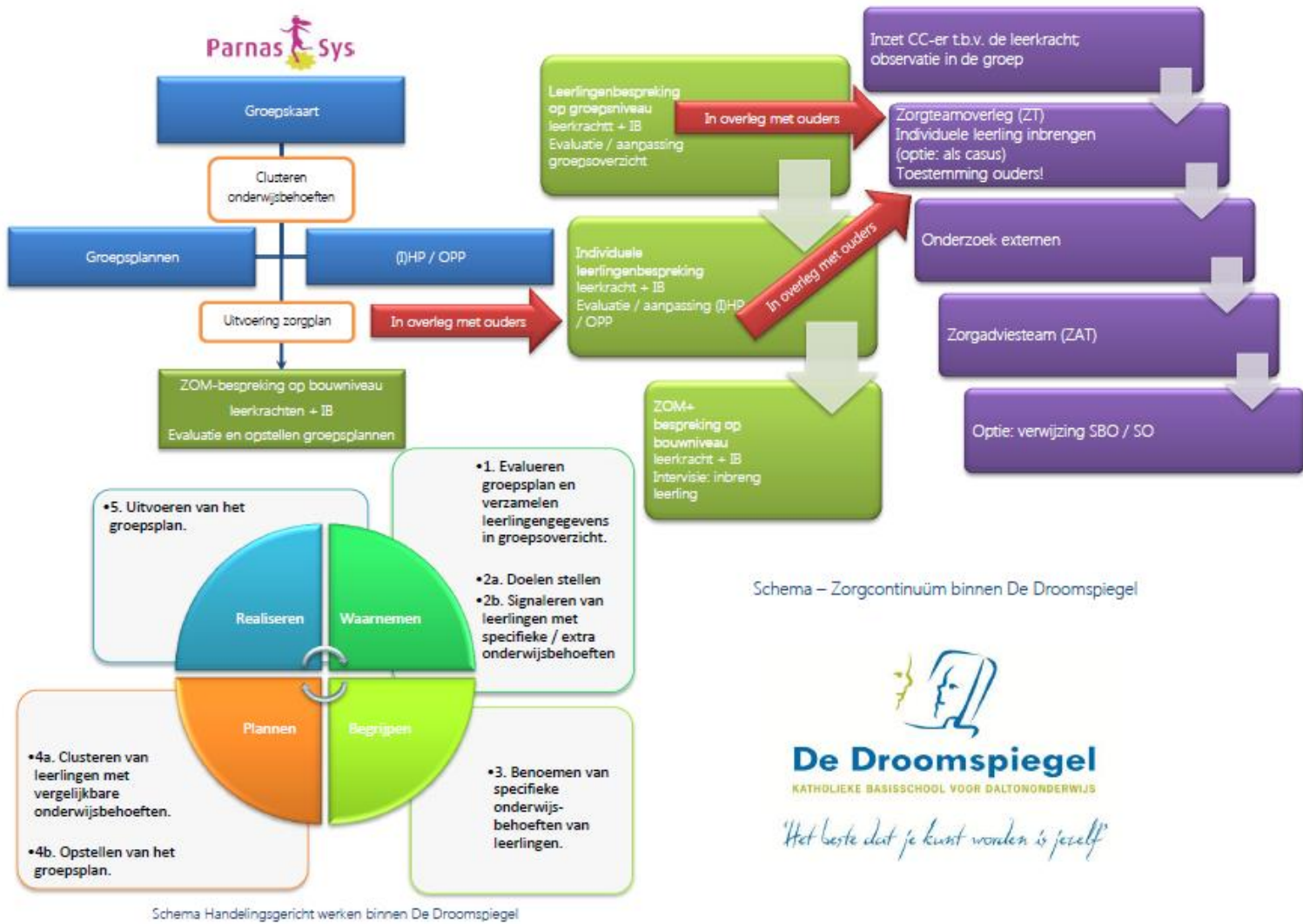
Onderstaande elementen komen hierin naar voren;

Wij hebben onze zorgstructuur onder andere gebaseerd op de 1-zorgroute van WSNS+ en naar inzichten van handelingsgericht werken. Het schema Zorgcontinuüm binnen De Droomspiegel laat in een notendop zien welke stappen er ondernomen worden om tegemoet te komen aan de onderwijs(zorg)behoeften van de leerlingen.

De volgende vijf zorgniveaus liggen hieraan ten grondslag:

<p>Niveau 1:</p> <p><i>Algemene preventieve zorg in de groep</i></p>	<p>De leerkracht geeft kwalitatief goed passend onderwijs aan een groep leerlingen en realiseert een positief werkklimaat. De algemene zorg heeft een preventieve functie.</p> <p>➔ Een leerling gaat naar zorgniveau 2 als de algemene zorg die op zorgniveau 1 geboden wordt voor deze leerling, op een specifiek gebied, ontoereikend is.</p>
<p>Niveau 2:</p> <p><i>Extra zorg in de groep</i></p>	<p>De leerkracht besteedt extra zorg aan één of meerdere leerlingen die op grond van observatie-/signaleringsgegevens de leerstof nog niet in voldoende mate beheersen of beduidend hoger scoren, of die gedragsmatig opvallen. De extra zorg heeft als functie de leerling(en) d.m.v. efficiënt klassenmanagement en planmatig handelen terug te brengen naar zorgniveau 1.</p> <p>➔ Als de geboden hulp ontoereikend is, vraagt de leerkracht een gesprek aan met de Interne begeleider. De leerkracht kan de leerling inbrengen in de individuele leerlingbespreking. Als de leerkracht weer vooruit kan blijft het kind in niveau 2 of kan terug naar niveau 1.</p> <p>➔ Als alle interne vormen van hulp ontoereikend zijn, gaat de leerling naar niveau 3.</p>
<p>Niveau 3:</p> <p><i>Speciale zorg op zorgniveau door interne deskundigen en in de vorm van consultatie door externe deskundigen</i></p>	<p>De leerkracht bespreekt de leerling met de Interne begeleider en andere interne en/of externe deskundigen op consultatieve basis (zoals de Gedragsspecialist of Ccer vanuit het speciaal basisonderwijs). Op basis van een analyse en een voorlopige diagnose van de systematisch verzamelde informatie stellen de betrokkenen samen een plan van handelen op. De speciale zorg heeft als doel de leerlingen d.m.v. specifieke begeleiding terug te brengen naar zorgniveau 2 of 1.</p> <p>➔ Als de geboden hulp ontoereikend is, overlegt de leerkracht met de Interne begeleider, of de leerling naar niveau 4 gaat of teruggaat naar niveau 2.</p> <p>Leerkracht en Interne begeleider maken een voorstel te aanzien van het vervolgniveau en bespreken dit met de leidinggevende tijdens het zorgoverleg.</p> <p>Op niveau 3 is er sprake van een individueel handelingsplan of OPP ondertekend door ouders.</p>

<p>Niveau 4: <i>Speciale zorg in de vorm van coaching/begeleiding</i></p>	<p>De leerkracht bespreekt de leerling met de Interne begeleider en andere interne en/of externe deskundigen en er wordt een <u>coachings-begeleidingstraject</u> gestart, in de meeste gevallen met de ambulante begeleider van het speciaal basisonderwijs. Op basis van een analyse en een voorlopige diagnose van de systematisch verzamelde informatie stellen de betrokkenen samen een plan van handelen op. De speciale zorg heeft als doel de leerlingen d.m.v. specifieke begeleiding terug te brengen naar zorgniveau 3.</p> <p>Als de geboden hulp ontoereikend is, overlegt de leerkracht met de Interne begeleider, of de leerling naar niveau 5 gaat of teruggaat naar niveau 3. Leerkracht en Interne begeleider maken een voorstel te aanzien van het vervolgniveau en bespreken dit met de leidinggevende. Op niveau 4 is er sprake van een individueel handlingsplan of OPP ondertekend door ouders.</p>
<p>Niveau 5: <i>Plaatsing SBO/SO</i></p>	<p>Niveau 5a: Externe ondersteuning of verwijzing SBO/SO</p> <ul style="list-style-type: none"> - LGF: Speciale zorg met gebruikmaking van een tijdelijke voorziening. (AB en RT). - Een verwijzing van de ene school basisonderwijs naar een ander school basisonderwijs. - Advies bij terugplaatsing S(B)O-bao. In eerste instantie wordt gewerkt volgens het vastgestelde aannamebeleid rugzakleerlingen. <p>Niveau 5b: Verwijzing SBO/SO</p> <p>De leerling wordt geplaatst in het speciaal basisonderwijs, als aan het minimum niveau van zorg is voldaan. (Zie checklist PCL)</p>

Figuur: Schema zorgcontinuüm binnen De Droomspiegel

De blauwe en groene kaders hebben betrekking op het groepsniveau en leerlingniveau, waarbij de cyclus van handelingsgericht werken (waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren; zie figuur Schema-HGW binnen De Droomspiegel) een belangrijke rol inneemt. De paarse kaders symboliseren de route van de externe zorg; deze route ligt in het verlengde van de route op zorgniveau 1 en 2 met overlap op niveau 3 (zie inzet CC-er) en zal voortgezet worden wanneer de geboden interne zorg ontoereikend blijkt te zijn, zorgniveaus 4 en 5. In de volgende paragrafen wordt het zorgcontinuüm uitvoerig behandeld.

Groepskaart

Op groepsniveau vult de leerkracht twee keer per schooljaar de groepskaart van ParnasSys in. Het doel is om de pedagogisch-didactische en sociaal-emotionele doelen en behoeften van de leerlingen in kaart te brengen. Zoals het schema Zorgcontinuüm laat zien is hieraan gekoppeld de leerlingenbespreking op groepsniveau, waarbij de leerkracht de groepskaart bespreekt samen met de Interne begeleider. Ook dit gebeurt twee keer per schooljaar. Aan de hand van de groepskaart wordt het groepsplan ingevuld. In verband met de implementatie van HGW richten we ons in het jaar 2012-2013 op de groepsplannen van het vakgebied rekenen³.

Toelichting: De leerkracht beschrijft vanuit het leerling-perspectief in positieve bewoordingen de doelen en de behoeften van het leerproces, de werkhouding en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. De leerkracht kijkt naar mogelijkheden i.p.v. onmogelijkheden. Het verkrijgen van gegevens gebeurt door middel van:

- Observaties → product (toetsen, schriftanalyse) en proces (klassensituatie, oplossingsstrategieën)
- Gesprekken → één op één leerlinggesprekken, oudergesprekken, overdrachtsgesprekken collega's (collegiale klassenconsultatie), leerlingenbespreking op groepsniveau en/of individuele leerlingbespreking

Op de groepskaart vult de leerkracht onderstaande onderdelen per individuele leerling in.

Alleen de kopjes IND, EXT, ACT en OPP waar nodig:

- SF → de stimulerende factoren,
- BF → de belemmerende factoren,
- MA → matchen algemeen,
- OB → de onderwijsbehoeften,
- IND → indicatie (AD(H)D, ODD, PDD-NOS, Asperger, dyslexie e.d., medisch: allergie/syndroom/ziekte/handicaps),
- EXT → externen (lopend onderzoek / behandelingen voor logopedie, (M)RT, dyslexietraining, fysiotherapie e.d.),
- ACT → acties: wie doet wat en wanneer
- OPP → ontwikkelingsperspectief.

De stimulerende en belemmerende factoren (SF en BF) worden puntsgewijs beschreven. De leerkracht benoemt de leerlingkenmerken en de omgevingskenmerken. Onderdeel matchen algemeen (MA) geeft aan op welke manier de leerling leert vanuit het perspectief van de leerling beschreven. De onderwijsbehoeften worden voor de vakgebieden lezen/taal/rekenen/sociaal-emotioneel beknopt benoemd, wederom vanuit het perspectief van de leerling. Bij het invullen van SF, BF, MA en OB kunnen de leerkrachten gebruik maken van de kijkwijzer Groepskaart ParnasSys (zie bijlage) als leidraad.

Betrokkenen:

- Groepsleerkracht → invullen van de groepskaart in ParnasSys
- Interne begeleider → verhelderen van eventuele vragen m.b.t. onderwijsbehoeften v/d leerling.

³ Voor meer informatie zie het Actieplan Zorg & HGW

Groepsplan

Bij de start van het nieuwe schooljaar worden de leerling gegevens (observaties en toets gegevens) van de groepskaart van vorig schooljaar gebruikt. Op grond van deze gegevens wordt de bestaande groepskaart bijgewerkt. Aan de hand van de gegevens van de groepskaart, worden de leerlingen geclusterd en worden de groepsplannen geschreven. Deze cyclus (waarnemen-begrijpen-plannen realiseren) verloopt zoals het Schema HGW binnen De Droomspiegel laat zien;

Een toelichting volgt nu:

- Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (zie groepskaart).
- Benoemen van de onderwijsbehoeften van deze leerlingen (zie groepskaart).
- Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften in een instructiegroep.
Wij kiezen bij ons op school voor drie instructiegroepen; paars, lila, roze (zie figuur: schema HGW binnen De Droomspiegel). Instructiegroep 4 (wit) is een incidentele groep, waar kinderen inzitten met een tijdelijk individueel handelingsplan (IHP) of een eigen leerlijn (OPP). We proberen deze leerlingen zoveel mogelijk te integreren in de (roze) instructiegevoelige groep.
- Op basis van de gestelde doelen en de onderwijsbehoeften van de leerlingen, ontwerpt de leerkracht (met evt. ondersteuning vanuit de Interne begeleider) een onderwijsaanbod voor de hele groep. Dit is het basisaanbod.

Het basisaanbod wordt aangeboden op drie verschillende instructieniveaus:

- Lila = Instructiegevoelige groep
- Paars = Instructieonafhankelijke groep
- Roze = Instructieafhankelijke groep
- Wit = IHP / OPP

In ParnasSys worden de groepsplannen zichtbaar gemaakt op de groepskaart. Het groepsplan beschrijft de doelen, aanpak, organisatie en materiaalgebruik. Ook de uitvoering en evaluatie wordt hierin vermeld. In de uitvoering vermeldt de leerkracht notities als observatiegegevens en analyses van methodetoetsen; dit zijn de zogenaamde tussenevaluaties. In de (eind)evaluatie wordt er vastgelegd of de gestelde doelen van het groepsplan zijn behaald. We gaan hierbij uit van de 80% norm. Een leerling die een witte lijn leerlijn (IHP/OPP) volgt, streeft andere doelen na.

Deze doelen worden vastgesteld aan de hand van het leerrendement tot nu toe (zie protocol OPP).

- Uitvoeren van de plannen. Het groepsplan wordt vertaald naar het werkrooster. De leerkracht voert de plannen uit en op basis van zijn dagelijkse observaties en reflecties past hij de plannen zo nodig aan, of plaatst hij een leerling in een andere instructiegroep. De indeling en inhoud van de verschillende instructiegroepen is geen vaststaand gegeven; er is sprake van een berekend aanbod. Daarnaast zijn leerlingen vrij om extra aan te sluiten bij een instructie.
- Elke cyclus wordt afgerond met een ZOM bespreking waarin de groepsleerkrachten van de parallelgroepen en de Interne begeleider de afgelopen periode evalueren. Ook wordt er een nieuw groepsplan opgesteld voor de aankomende periode.

Zorg Op Maat besprekingen (ZOM)

De Zorg Op Maat (ZOM) besprekingen worden georganiseerd binnen de bouw. Deze bijeenkomsten zijn bewust binnen het bouwoverleg gepland, zodat leerkrachten van de parallelgroepen elkaar collegiale ondersteuning kunnen bieden (bijvoorbeeld tijdens het clusteren van de leerlingen met dezelfde onderwijsbehoeften) en doelgericht en systematisch kunnen werken aan de groepsplannen. De groepsplannen zullen inhoudelijk (leerlijnen/doelen) gelijk zijn. Het evalueren van het oude groepsplan (format en inhoudelijk) en het aanvullen en aanpassen van een nieuw groepsplan is een belangrijk en terugkerend proces (zie bijlage kijkwijzer evalueren groepsplan). De Interne begeleider vervult een ondersteunende en coachende rol.

In het schooljaar 2012-2013 richten wij ons op het ontwerpen, implementeren, evalueren en aanpassen van het format didactisch groepsplan rekenen. In de periode 2013-2015 zullen ook de groepsplannen van de andere vakgebieden geïmplementeerd worden.

Eventuele acties n.a.v. de groepsbespreking ZOM:

- Als de onderwijsbehoeften van een leerling onduidelijk blijven (bijvoorbeeld in een complexe situatie) of als een leerling onvoldoende profiteert van het plan, dan kan men besluiten dat de leerling ingebracht wordt tijdens de individuele leerlingbespreking.

Betrokkenen:

- Groepsleerkracht
- Interne begeleider

Verantwoordelijkheden:

- De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het evalueren van het groepsplan en het verzamelen van gegevens die van belang zijn voor het opstellen/bijstellen van de groepskaart en het groepsplan en het uitvoeren van het groepsplan.
- De Interne begeleider is verantwoordelijk voor het verhelderen van eventuele vragen m.b.t. de onderwijsbehoeften van een leerling. Op basis van een duidelijke vraag kan de Interne begeleider aanvullende informatie verzamelen m.b.t. de onderwijsbehoeften van de leerling zoals een pedagogisch didactisch onderzoek of een observatie.

Zorg Op Maat+ (vanaf schooljaar 2013-2014)

Bij Zorg op Maat+ (ZOM+) bespreking wordt het gedrag / gedragsprobleem van een individuele leerling besproken.

De bespreking vindt plaats op bouwniveau; leerkrachten vormen een klankbord voor elkaar. Deze bespreking kenmerkt zich door haar oplossingsgerichte karakter; er wordt een beroep gedaan op het verhelderen van:

- de onderwijsbehoeften van de leerling
- de mogelijkheden van de leerling (intern/extern)
- de mogelijkheden van leerling versus leerkracht → wisselwerking/communicatie
- doelen → toekomstig, gewenst gedrag
- de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht

De leerkracht zou graag handvatten willen om op een professionele wijze de leerling te benaderen om zodoende tot een effectieve oplossing te kunnen komen. Per ZOM+ vergadering worden er maximaal drie leerlingen per klas ingebracht (één leerling per groep). De bespreking duurt ongeveer 1,5 uur. Er zijn verschillende vormen van intervisie. In schooljaar 2013-2014 wordt bepaald welke vorm van intervisie ingezet zal worden.

Optie:

Indeling vergadering (nodig: formulieren probleemomschrijving)

1. Terugblik op de vorige keer (10 min.)
2. Probleem omschrijving kort, helder verwoorden op papier/ kopiëren. (10 min)
3. Helder in kaart brengen/ Brainstormen (maximaal 10 minuten per kind) (eventueel time - timer gebruiken voor tijdmanagement).
4. Afsluiten/ kun je hier wat mee, zou dit kunnen werken?
Indien ja → concrete plannen maken en uitvoeren.
Indien nee → inbrengen in het ZAT (10 min)

Leerlingenbespreking op groepsniveau

De leerkracht bespreekt minimaal twee keer per jaar met de Interne begeleider de leerlingen van zijn/haar groep. De twee besprekingen vinden plaats na de herfstvakantie en begin april. Een bespreking zal anderhalf uur in beslag nemen. De leerkracht wordt vrij geroosterd op het moment dat de bespreking tijdens lesuren plaats zal vinden. De leerkracht en Interne begeleider gebruiken hiervoor de groepskaart in ParnasSys als gespreksdocument. De leerkracht noteert de te nemen acties op de groepskaart onder het kopje ACT (acties) met daarachter de naam van de persoon voor wie de actie geldt. Tijdens deze bespreking passeren alle leerlingen van de groep de revue. De bespreking is gericht op het verhelderen, begrijpen van de onderwijsbehoeften van de individuele leerling. Wat heeft deze leerling nodig om een bepaald doel te halen? Welk onderwijsaanbod past hierbij? Belangrijk hierbij is ook de wisselwerking tussen leerling, medeleerlingen, leerkracht(en) en ouders. Welke stimulerende factoren kunnen worden ingezet om belemmerende factoren te verminderen of zelfs weg te nemen? Hoe kan de afstemming verbeteren? Naast de bovenstaande punten staan tijdens de bespreking ook de hulpvragen en de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht centraal: wat heeft de leerkracht nodig om zijn onderwijsaanbod zo optimaal mogelijk aan te laten sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen? De bespreking nodigt uit tot doelgericht werken; er worden doelen voor de leerling en de aanpak voor de leerkracht geformuleerd. Het succes van de bespreking wordt mede bepaald door de mate waarin het de leerkracht lukt om te reflecteren op haar/zijn handelen en opvattingen.

In sommige gevallen is de bespreking ontoereikend, omdat er nog te veel onduidelijkheden zijn, bijvoorbeeld:

- als blijkt dat een leerling onvoldoende profiteert van het groepsaanbod (doelen niet behaald), te weinig zicht op hoe/wat/;
- als blijkt dat het onduidelijk is hoe het komt dat een leerling zich anders ontwikkelt/gedraagt dan verwacht;
- als blijkt dat er geen zicht is op reële doelen voor deze leerling (ontwikkelperspectief onduidelijk);
- als blijkt dat de leerkracht behoefte heeft aan feedback op haar aanpak van een specifieke leerling of op de samenwerking met ouders;

- als blijkt dat het niet lukt om de onderwijsbehoeften van de leerling in kaart te brengen (Wat nodig? Hoe te concretiseren?);
- als blijkt dat er ernstige of complexe problematiek wordt vermoed en een aanmelding bij het ZT of een verwijzing naar een externe instelling voor hulpverlening nodig is.

Is dit bovenstaande het geval dan is het raadzaam om de leerling tijdens een individuele leerlingbespreking (leerkracht en Interne begeleider) te bespreken. Aan de hand van de leerlingenbespreking op groepsniveau kunnen er vervolgacties ondernomen worden.

Betrokkenen:

- Groepsleerkracht
- Interne begeleider

Verantwoordelijkheden:

- De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het verzamelen van gegevens voor de groepskaart.
- De Interne begeleider is verantwoordelijk voor het verhelderen van eventuele vragen m.b.t. stimulerende- belemmerende factoren, de leerstijl (MA) en de onderwijsbehoeften van een leerling. Op basis van (verhelderende) vragen verzamelt de Interne begeleider aanvullende informatie.

Individuele leerlingbespreking

Naar aanleiding van de leerlingenbespreking op groepsniveau kan er besloten worden om een individuele leerling te bespreken. Dit gebeurt tijdens de individuele leerlingbespreking. De leerkracht en de Interne begeleider willen tijdens dit gesprek het leerlingprofiel verhelderen, zodat de leerkracht in de klas op een adequate manier kan aansluiten op de hulpvraag van de betreffende leerling. Daarbij kan er besloten worden dat de Interne begeleider een observatie doet of een didactisch-pedagogisch onderzoek doet. Mocht er tijdens deze bespreking blijken dat er meer c.q. andere hulp nodig is of nog onduidelijkheid blijft bestaan, dan zal er een oudergesprek plaatsvinden. Er zal besproken worden in hoeverre ouders de signalen van de school herkennen, welke signalen zij in de thuissituatie zien, wat thuis en op school goed gaat. Er kan ook besloten worden om een leerling in het ZT in te brengen.

De individuele leerlingbespreking wordt ook ingepland om het IHP/OPP op te stellen, te bespreken, en te evalueren. De leerkracht en de Interne begeleider werken nauw samen. Ook ouders worden betrokken bij dit proces. De inzichten van ouders vormen een wezenlijk onderdeel bij de afstemming van het IHP/OPP (zie 2.8 Individueel handelingsplan/Ontwikkelperspectief).

Betrokkenen:

- Leerkracht
- Interne begeleider
- Ouders

Verantwoordelijkheden:

- Leerkracht is mede verantwoordelijk voor het opstellen, uitvoeren en evalueren van het IHP/OPP. De leerkracht is verantwoordelijk voor het diagnostisch toetsen.
- Interne begeleider is verantwoordelijk voor het opstellen en evalueren van het IHP / OPP.
- De ouders zijn verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kind. Vanuit die positie zijn zij ervaringsdeskundigen m.b.t. hun kind. Hen wordt gevraagd mee te denken in het verduidelijken van de onderwijsbehoeften van hun kind.

Individueel handelingsplan of ontwikkelingsperspectief

Op De Droomspiegel komen wij steeds meer tegemoet aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en/of leerlingen met een ontwikkelingsachterstand, door een passend onderwijsaanbod te realiseren. Geboden leerstof wordt afgestemd op zowel cognitieve vermogens en leerstijl als op belemmerende en stimulerende factoren die van invloed kunnen zijn op het leerproces. Om goede beredeneerde keuzes te maken voor deze afstemming is er behoefte aan een duidelijke richtlijn. Wij werken in groep 2 tot en met 8 met een individueel handelingsplan (IHP) voor de vakgebieden: rekenen, lezen (technisch en begrijpend) en spelling. Ook kan het voorkomen dat een leerling een IHP volgt voor motoriek, werkhouding of gedrag/sociaal-emotioneel.

Indien er sprake is van meerdere problemen op verschillende vakgebieden en/of er is sprake van een lage intelligentie dan wordt er vanaf midden groep 5 gewerkt met een ontwikkelingsperspectief (OPP) waarbij de didactische voortgang, het uitstroom- en doorstroomperspectief, de tussendoelen en de pedagogische aanwijzingen worden weergegeven⁴.

In een IHP of OPP staan doelen en aanpak aangegeven voor de komende periode. Tevens staan de onderwijsbehoeften van de leerling centraal: wat heeft deze leerling pedagogisch en didactisch nodig om de gestelde doelen te behalen? Het IHP/OPP is er in principe op gericht dat de leerling weer gaat profiteren van het groepsplan. Een IHP/OPP is zoveel mogelijk een onderdeel van, of bijlage bij, het groepsplan. Het IHP/OPP wordt tijdens de individuele leerlingbespreking geëvalueerd. De leerkracht en Interne begeleider bekijken samen of er een nieuw IHP opgesteld moet worden of welke aanpassingen op het OPP gemaakt moeten worden. Vervolgens wordt het handelingsplan of ontwikkelingsperspectief met ouders, al dan niet in bijzijn van de leerling, besproken. De reflectie en de inbreng van de leerling op het IHP/OPP vormen een belangrijk onderdeel van de aanpassing op het vervolg. Er zal dus altijd een evaluatie met de leerling plaatsvinden. Middels de zojuist beschreven werkwijze wordt er doelgericht gewerkt aan een zo hoog mogelijke opbrengst. Als de doelen behaald zijn, dan zou de mogelijkheid bestaan om de leerling terug te plaatsen in het reguliere groepsplan binnen het basisaanbod (minimumdoelen, instructiegevoelige groep=roze). Zijn de gestelde doelen niet behaald én blijkt de school handelingsverlegen te zijn (zie 1.6 Grenzen aan de Zorg), dan kan er i.o.m. ouders besloten worden om 'externe stappen te zetten'. (Meer informatie zie Protocol IHP/OPP)

Dyslexie

Een leerling die gediagnostiseerd is op dyslexie zal automatisch een individueel handelingsplan volgen voor lezen en/of spelling. Heeft de leerling een indicatie dyslexie én spelen er andere problematieken (laag IQ / leerstoornissen) en/of uitval op één of meerdere vakgebieden (anders dan lezen/spellen) dan zal er vanaf groep 5 een OPP opgesteld worden. De leerkracht en de Interne begeleider stellen in samenwerking met de ouders en eventueel met de externe deskundigen een plan van aanpak op. Periodes van interventies, meetmomenten en evaluaties wisselen elkaar af. (Meer informatie zie Protocol Dyslexie)

Betrokkenen:

- Leerkracht
- Interne begeleider
- Ouders

Verantwoordelijkheden:

- Interne begeleider en leerkracht stellen samen het IHP / OPP op. Zij evalueren dit gezamenlijk. Een vervolg (bijstellen/ vernieuwen van het IHP / OPP) wordt bepaald. Ouders worden hierbij betrokken. Zij krijgen terugkoppeling van het IHP /OPP en delen hun visie.

⁴ Zie hiervoor het protocol IHP/OPP.

Inzet CC-er vanuit SLA-po

Ten behoeve van de leerkracht kan er vanuit SLA-po een observatie plaatsvinden door een CC-er (collegiale consultant vanuit het speciaal basisonderwijs). Hierbij staat het handelen van de leerkracht voorop. Dit betekent dat de hulpvraag vanuit de leerkracht komt en tevens gericht is op het handelen van de leerkracht ter ondersteuning bij de aanpak van een bepaalde leerling in de groep. Hierbij is geen toestemming nodig van ouders, omdat de observatie gericht is op het handelen van de leerkracht. De CC-er observeert een tweede keer of de leerkracht uit de voeten kan met de handelingsadviezen en past in een nagesprek deze zo nodig aan.

Betrokkenen:

- Leerkracht
- Interne begeleider
- CC-er

Verantwoordelijkheden:

De Interne begeleider stelt samen met de leerkracht een hulpvraag op. De hulpvraag is gericht op het leerkrachtengedrag t.a.v. de groep, een groepje leerlingen of de individuele leerling. De Interne begeleider stelt in samenspraak met de CC-er een datum vast waarop de observatie zal plaatsvinden en nabesproken zal worden. Afhankelijk van de organisatie zal de CC-er haar bevindingen van de observatie bespreken met de leerkracht en/of Interne begeleider. De CC-er maakt een schriftelijk verslag van de observatie. Zij levert dit per mail aan.

Zorgteam Overleg (ZT)

Als de school handelingsverlegen blijkt te zijn vanwege (vermoedens van) emotionele -, gedrags- en/of schoolleerproblemen bij de leerling, bestaat de mogelijkheid om de leerling in het ZT in te brengen. De bespreking binnen het ZT staat onder regie van de Interne begeleider. Zij zorgt ervoor dat deze gestructureerd verloopt. Het ZT bestaat uit de schoolverpleegkundige (GGD), schoolpsycholoog (SLA-po), schoolmaatschappelijk werker (GGD ondersteuning school om opvoedings- en gezinsproblematiek aan te kunnen pakken), Interne begeleider en de betreffende leerkracht. De mogelijkheid bestaat dat ouders gevraagd wordt om het ZT bij te wonen. Van tevoren wordt er een duidelijke hulpvraag vanuit ouders en leerkracht, tijdens een oudergesprek, vóór het ZT-overleg geformuleerd en hebben ouders schriftelijke toestemming gegeven. Het voorbereidingsformulier ZT wordt door de leerkracht ingevuld en door de Interne begeleider opgestuurd naar de externe deelnemers van het ZT. Dit formulier wordt opgeslagen in ParnasSys, aangevuld met notities en afspraken.

Mochten de ouders geen toestemming verlenen, dan bestaat de mogelijkheid om de leerling anoniem als casus in te brengen. Het doel van het ZT overleg is om de geformuleerde hulpvragen te beantwoorden, de onderwijsbehoeften van de leerling te verhelderen en te bekijken hoe aan deze behoeften tegemoet gekomen kan worden.

In deze bespreking kan men tot de onderstaande vervolgstappen besluiten:

- Als de onderwijsbehoeften niet binnen het groepsplan te realiseren zijn, dan stelt de leerkracht met de Interne begeleider een individueel handelingsplan op.
- Als de onderwijsbehoeften onduidelijk blijven, ook na intern onderzoek door de leerkracht en Interne begeleider dan kan er besloten worden om de leerling nader te laten onderzoeken door externen (schoolpsycholoog, schoolverpleegkundige, jeugdarts, extern bureau).
- Als de onderwijsbehoeften duidelijk zijn, maar de Interne begeleider onvoldoende in staat is om de leraar te begeleiden bij het tegemoetkomen aan deze behoeften, dan kan zij extern begeleiding aanvragen (CC-er, AB-er, School Video Interactie Begeleider). Gezamenlijk formuleert men één of meerdere duidelijke consultatie- of begeleidingsvragen.
- Als er sprake is van handelingsverlegenheid vanuit ouders in de thuissituatie kan er besloten worden om schoolmaatschappelijk werk in te schakelen.

Betrokkenen:

- Interne begeleider
- Leerkracht
- Overige deskundigen, zoals de leerlingbegeleider van de SLA-po, ZT deelnemers en het Zorg Advies Team.

Verantwoordelijkheden:

- De Interne begeleider is verantwoordelijk voor de regie van het gesprek. Zij zorgt ervoor dat deze gestructureerd verloopt. Zij zorgt er tevens voor dat iedereen vooraf schriftelijke informatie heeft gekregen om het gesprek te kunnen voorbereiden.
- De overige deskundigen die betrokken zijn bij de leerling bespreking nemen kennis van de informatie die de Interne begeleider voorafgaand aan het gesprek heeft toegestuurd en bereiden het gesprek vanuit hun deskundigheid voor.
- De Interne begeleider + leerkracht geven een terugkoppeling van de uitkomst van de leerlingbespreking aan de ouders.

Zorgadviesteam (ZAT)

Het ZAT wordt ingeschakeld wanneer er sprake is van complexe vragen of vermoedens van complexe problemen die vragen om een interdisciplinaire blik. Daarbij is van belang te komen tot afstemming van zorg rondom het kind en de ouders. De samenstelling van het ZAT is hierop afgestemd en is in tegenstelling tot het zorgteam (ZT) op school breder van karakter. Aan de ZAT-bespreking nemen o.a. afgevaardigden van de Permanente Commissie Leerlingzorg, stichting Gewoon Anders, Bureau Jeugdzorg, Fornhese (GGZ) en de GGD deel. De adviezen kunnen betrekking hebben op de aanpak binnen de eigen school. Het ZAT kan echter ook adviseren het kind aan te melden bij een andere instantie zoals de PCL, de indicatiecommissie van Gewoon Anders (hierbij gaat het om kinderen met een handicap), bij Fornhese (als er sprake lijkt van psychiatrische problematiek) of bij bureau Jeugdzorg (in het geval dat de problemen zich ook thuis voor doen). De interne begeleider is voor de ouders de contactpersoon. De aanmelding bij het ZAT gebeurt door de school. De interne begeleider stelt ouders op de hoogte van het advies dat door het ZAT wordt gegeven. Het ZAT brengt een advies uit aan de school c.q. interne begeleider die deze informatie bespreekt met de ouders.

De Interne begeleider wordt uitgenodigd voor de ZAT-vergadering en wordt gevraagd een toelichting te geven op het door haar/hem opgestelde dossier-overzicht. Het ZAT zal een advies formuleren en dat invullen op de dossier-analyse die vervolgens per email aan de betrokken Interne begeleider zal worden verstuurd. Daarna zal de Interne begeleider het adviesgesprek met ouders voeren en hen een kopie van de dossier-analyse inclusief het advies overhandigen. Het ZAT hanteert een actielijst en zal de besproken leerlingen enige tijd volgen door bij de school navraag te doen naar de stand van zaken.

Permanente Commissie Leerlingzorg (PCL)

Het Zorgteam van de school kan, eventueel op advies van het ZAT, ouders adviseren hun kind aan te melden bij de PCL. Ouders kunnen dat echter ook op eigen initiatief doen. De PCL beoordeelt aan de hand van dossiergegevens en eventueel aanvullend onderzoek of het kind in aanmerking dient te komen voor extra hulp. Deze hulp wordt gerealiseerd binnen een Speciale School voor Basisonderwijs of binnen de eigen basisschool (de school ontvangt hier dan extra middelen voor).

De PCL wordt gevormd door een gedragswetenschapper (orthopedagoog of psycholoog), jeugdarts, schoolmaatschappelijk werker, secretaresse, trajectbegeleider (contactpersoon voor ouders) en voorzitter. Wanneer er sprake is van een crisissituatie met een kind op de school, kan er door de school een beroep worden gedaan op de time-outregeling van Stichting Leerlingzorg Almere p.o. Er zijn 2 opties: time-out op een Speciale basisschool of time-out op de crisisdeeltijd Fornhese/Bongerd. (Combinatie GGZ/ Speciaal Onderwijs). De observatieperiodes duren 4 maanden waarna er een advies wordt gegeven over het schoolse vervolgtraject.

Alle leerlingen die worden besproken in de PCL, het ZAT en de time-outregeling worden gemeld in ESAR. In sommige gevallen worden ook leerlingen die in het Zorgteam worden besproken, gemeld in ESAR.

Verwijzing naar het SBO/SO

Op basis van de besluiten in de individuele leerlingbespreking zijn de volgende stappen te zetten:

Diagnostiek

Wat zijn de diagnostische vragen van school en ouders?

Wie kan deze vragen het beste beantwoorden?

- HGD door de bovenschoolse commissie van het ZAT (psycholoog, orthopedagoog, schoolarts of schoolmaatschappelijk werk);
- een OBD (onderwijsadviseur of leerlingbegeleider);
- een REC, een instelling voor jeugdzorg;
- een particulier bureau of maatschap.

Consultatie of begeleiding

Wat zijn de consultatie- of begeleidingsvragen van school en ouders?

Wie kan deze vragen het beste beantwoorden?

- een ambulante begeleider uit speciaal (basis)onderwijs
- een leerlingbegeleider van de SLA-PO,
- of een deskundige uit de jeugdzorg (een ouderbegeleider of autismespecialist bijvoorbeeld)?
- wat zijn de doelen van de consultatie of begeleiding?
- zijn deze doelen bereikt?
 - Indien behaald wordt de consultatie of begeleiding beëindigd.
 - Indien niet behaald volgen er aanvullende acties in de leerlingbespreking bespreken

Als de school niet in staat blijkt tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de leerling, dan wordt na overleg met – en toestemming van – de ouders een traject van verwijzing in gang gezet, bijvoorbeeld naar:

- een andere basisschool;
- een school voor speciaal onderwijs (SBO); besluit door Permanente Commissie Leerlingzorg (PCL);
- een school voor speciaal onderwijs (SO); besluit door de commissie van indicatiestelling (CvI). In geval van een indicatie voor het SO kan de leerling met een rugzakje naar een reguliere of speciale basisschool of hij/zij kan geplaatst worden in een school voor SO.

Betrokkenen:

- Interne begeleider
- Directie
- Ouders

Verantwoordelijkheden:

- De directie heeft de regie tijdens het gesprek.
- De Interne begeleider vat samen welke stappen doorlopen zijn in de zorg
- Directie, ouders en Interne begeleider bespreken samen welk schooltype en welke verwijzing het meest in aanmerking komt.

3.5.1 Taken ib'er

Organiseren en controleren van de leerlingenadministratie

- Superviseren van de leerling dossiervorming (dossierkast en digitaal dossier ParnasSys)
- Aanleggen van dossiers voor nieuwe leerlingen; i.s.m. met administratie.
- Bijschrijven van de resultaten van het Leerling Volg Systeem (LOVS), signaleringsgegevens+
- Controleren van de leerlingendossiers op volledigheid.
- Indien nodig in overleg met ouders treden.

Organiseren van signalering:

- Voorbereiden en aankondigen van de signaleringsonderzoeken (LOVS toetsen).
- Instrueren en controleren van collega's m.b.t. de afname toetsen en aanleveren van resultaten en te nemen acties.
- Bestuderen en overzicht maken van de resultaten van de signalering.
- Bespreken van gesignaleerde leerlingen met groepsleerkracht.
- Bespreken van de resultaten in het team.
- Volgen en bestuderen van landelijke ontwikkelingen met betrekking tot geschikte testen, toetsen en gedragsobservatie instrumenten. Actuele gegevens terug koppelen naar het team tijdens overlegmomenten/ vergadering.
- Bewaken van het geheel aan procedures.

Organiseren van de periodieke leerling bespreking van het team/ individuele leerkrachten:

- Organiseren van de periodieke leerlingenbespreking op groepsniveau en de individuele leerlingbespreking.
- Organiseren en inhoud geven van de ZOM en ZOM+ besprekingen op bouwniveau.
- Organiseren en opstellen i.s.m. de groepsleerkracht van zowel (individuele)handelingsplannen, OPP's.
- Opstellen en bewaken van procedures m.b.t. (individuele) handelingsplannen, OPP's en groepsplannen voor rekenen (schooljaar 2012-2013)
- Ondersteuning bieden aan leerkrachten bij het opstellen van groepsplannen rekenen (2012-2013).
- Voorzitten van de bovengenoemde bespreking.
- Notuleren (laten notuleren) van de afspraken.
- Toezien op de uitvoering van de afspraken: stimulerend en probleemoplossend bijstaan van de teamleden. Consultant zijn voor collega's wat betreft leerlingenzorg.
- Leerkrachten coachen bij problemen met omgang van leerlingen, collega's en ouders.
- Begeleiding startende leerkrachten op zorggebied.
- Advies geven aan collega's (en in een later stadium aan de ouders) bij aanmelding voor een vervolgonderwijstraject. Bij de LWOO aanmeldingen ondersteuningsfunctie.

Uitvoering van diagnostiek/ individueel onderzoek:

- Uitvoeren en nabespreken van klassenobservatie m.b.t. individuele leerlingen
- Uitvoeren en nabespreken van klassenobservatie m.b.t. leerkrachtgedrag.
- Doen van diagnostisch (individueel) onderzoek bij leerlingen, veelal op het gebied van lezen, spelling en rekenen.
- Bespreken van het resultaat van diagnostisch onderzoek met de groepsleerkracht.
- Groepsleerkracht stimuleren tot en bijstaan bij het verrichten van diagnostisch onderzoek; resultaten met leerkracht doornemen en conclusies trekken.

Beheren en opzetten van de orthotheek:

- Het team op de hoogte houden van de signalerings-/ onderzoeksmiddelen.
- Organiseren van het gebruik van de orthotheek door groepsleerkrachten en speciale leerhulpen.
- Verzamelen van remediërende materialen op alle vakgebieden.

- Verzamelen van materialen voor leerlingen die meer lesstof aankunnen (verrijking en verdieping) en hoogbegaafde leerlingen.
- Bijhouden / bestellen van verbruiksmaterialen m.b.t. het LOVS.
- Ontwikkeling in de orthotheek; relevante vakliteratuur, naslagwerken.
- Betrokken zijn bij de pedagogische - didactische - ICT ontwikkelingen en mogelijkheden binnen De Droomspiegel.
- Voorzitten en/of participeren van team- bouwoverleg met pedagogische en didactische onderwerpen. B.v. Voorstel van nieuwe methoden.

3.5.2 Ouders als educatieve partner

Gedurende het schooljaar zijn er een aantal vaste contact momenten met ouders, zoals portfolio gesprekken, informatie avonden en ouderavonden.

Naast deze vaste contact momenten worden ouders in onze zorgstructuur intensief betrokken bij het in kaart brengen van de onderwijsbehoeften van hun kind. Zij zijn ervaringsdeskundigen wat hun kind betreft en kunnen vanuit die positie een belangrijke bijdrage leveren aan dit proces. Daarnaast worden zij steeds nauw betrokken bij de uitkomsten van de zorg.

De ouders van de Droomspiegel zijn zelf van mening dat ze goed op de hoogte gehouden worden van wat er op school speelt en welke ontwikkelingen er zijn. Dit blijkt uit de scan van het seminarium (maart 2012)

De Droomspiegel heeft in de visie duidelijk een rol voor de ouder verwoord, ook als educatief partner. Dit heeft geresulteerd in de uitreiking van het ISOP label van de stichting actief ouderschap aan onze school. Meer informatie over de scan die afgenomen is door deze stichting is op te vragen bij de directie.

In de schoolgids staat onze visie omtrent ouderbetrokkenheid ook uitvoerig beschreven.

3.5.3 Samenwerking met externen

Wie/instantie	Taak/functie	Bereikbaar	
01. Dhr. Joost de Bruin	Directeur	KBS De Droomspiegel	
02. Dhr. Kristian Van den Berg	Adjunct-directeur	KBS De Droomspiegel	
03. Mevr. Renske Visée	Interne begeleider gr. 5 t/m 8	KBS De Droomspiegel	
04. Mevr. Richelle Ammerlaan	Interne begeleider gr. 1 t/m 4	KBS De Droomspiegel	
05. Mevr. Renata Kok	Gedragsspecialist	KBS De Droomspiegel	
06. Dhr. Ruud Pet	Algemeen Directeur SLA-po	Stichting Leerlingzorg Almere - primair onderwijs <u>Postadres:</u> Postbus 10183 1301 AD Almere <u>Bezoekadres:</u> Louis Armstrongweg 120 1311 RL Almere Telefoon: 036-7670200 e-mail: info@sla-po.nl	
07. Dhr. Dick Hattenberg	Manager SLA-po		
08. Mevr. Bernadette de Goede B.Goede@leerlingzorgalmere.nl	Schoolpsycholoog ZT		
09. Mevr. Colette Glennon	Psycholoog PCL		
10. Mevr. Maud Beurskens M.Beurskens@leerlingzorgalmere.nl	CC-er		
11. Mevr. Gladys Wielingen	Trajectbegeleider/ZAT		
12. Mevr. Ellen Vogelvang	Time-out/ ZAT		
13. Mevr. Gajeane Tjinjelaar	Voorzitter PCL		
14. Mevr. Hilde van der Laan H.vanderLaan@ggdflevoland.nl	Logopediste		GGD Boomgaardweg 4 1326 AC ALMERE Telefoon: 036-5357349 Fax: 036-5357350
15. Mevr. Kirsten Oosterwijk K.Oosterwijk@ggdflevoland.nl	Jeugdverpleegkundige / ZT		
16. Mevr. M. Kalis	Schoolarts		
17. Mevr. Irma Kreike i.kreike@ggdflevoland.nl	Schoolmaatschappelijk Werk / ZT		
18. Mevr. Linda-Karin Hoekstra Linda-Karin.Hoekstra@skofv.nl	SKOFV Bovenschools IB	Stichting Katholiek Onderwijs Flevoland - Veluwe Meentweg 14 8224 BP Lelystad	
19. Mevr. Agnes Ippel a.ippelvanderloos@skofv.nl 06-41341144	SKOFV SVIB		
20. AMK		Advies & Meldpunt Kindermishandeling Flevoland Haagbeukweg 149 1318 AB Almere 0320 - 27 63 76	

3.6 Interventies basisondersteuning

In het samenwerkingsverband worden inhoudelijke afspraken gemaakt over de basisondersteuning die scholen worden geacht te bieden.

In het Referentiekader passend onderwijs wordt een minimale opsomming gegeven van interventies die bij de basisondersteuning horen.

In onderstaande tabel geven we aan in hoeverre deze interventies op onze school aanwezig zijn.

<i>Op onze school is het volgende aanwezig:</i>	<i>Ja</i>	<i>I/O</i>	<i>Nee</i>
1. Tijdige signalering van problemen	x		
2. Aanbod voor lln. met dyslexie	x		
3. Aanbod voor lln. met dyscalculie			x
4. Aanbod voor lln. meer dan gemiddelde intelligentie	x		
5. Aanbod voor lln. minder dan gemiddelde intelligentie	x		
6. Fysieke toegankelijkheid (rolstoeltoegankelijk)	x		
7. Programma voor sociale veiligheid/voorkomen gedragsproblemen		x	
8. Protocol voor medische handelingen	x		
9. Curatieve zorg samen met ketenpartners	x		

NB. I/O wil zeggen: in ontwikkeling, daar wordt aan gewerkt, dit kan nog beter.

Toelichting op bovenstaande tabel:

Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar een nieuwe methode sociaal emotionele ontwikkeling. Volgend schooljaar volgt de implementatie. Dyscalculie is nog niet systematisch in het aanbod verwerkt,

3.7 Extra ondersteuning

Wij spreken over 'extra ondersteuning' wanneer scholen bovenop de hiervoor beschreven basisondersteuning nog meer/andere ondersteuning bieden om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van hun leerlingen.

Hier geven wij aan op welk type extra ondersteuning onze school biedt:

- Leer- en ontwikkelingsondersteuning
- Fysiek medische ondersteuning
- Sociaal-emotionele en gedragsondersteuning
- Ondersteuning in de thuissituatie
- Geen, wij bieden de basisondersteuning

Hieronder een mogelijke vorm van een 'arrangement' aan welke extra ondersteuning de school in huis heeft of zich op wil gaan richten de komende jaren.

Arrangement	Invulling
<p>De school heeft een aanpak voor leerlingen die langdurig ziek zijn, thuis of in het ziekenhuis verblijven.</p>	<p>Deskundigheid De leerkrachten hebben zelf voor deze specifieke doelgroep gekozen en zijn bereid zich hierop voor te bereiden en te scholen. De ib-ers hebben allebei de opleiding master SEN afgerond en zijn goed in het werken met ICT toepassingen.</p> <p>Aandacht en tijd De gemiddelde groepsgrootte van 28 leerlingen is kritisch; de school heeft wel ervaring met het inzetten van stagiaires voor het verlenen van assistentie hierbij.</p> <p>Voorzieningen Het klassenmanagement is zodanig dat leerlingen zoveel mogelijk aan hun eigen taken werken. Ze leren omgaan met verschillen in leertempo, leerniveau en leerstijl. De betreffende (groep)en dienen te zijn uitgerust met een professionele camera zodat de leerling de leerkracht kan volgen als zijnde dat hij/zij echt bij de les aanwezig is. Hierbij dient ook de privacy van de overige leerlingen gewaarborgd te zijn.</p> <p>Gebouw De infrastructuur binnen het schoolgebouw speelt in dit geval een belangrijke rol.</p> <p>Samenwerking De school werkt samen met een gedragsspecialist uit het SWV.</p>

3.8 Match onderwijsbehoeften en aanbod

Met het huidige aanbod aan basisondersteuning en extra ondersteuning voldoet onze school grotendeels aan de onderwijsbehoeften van de huidige leerlingenpopulatie.

Voor leerlingen met veel gedragsproblemen en geringe zelfstandigheid is er op onze school onvoldoende gerealiseerd. Het daltonstelsel vraagt om een bepaalde basis in de zelfstandigheid bij de kinderen. Leerlingen moeten minimaal leerbaar zijn om met uitgestelde aandacht om te gaan en dan grote stappen kunnen zetten, zodat er geen stagnatie in hun ontwikkeling ontstaat.

Aangezien de gemiddelde leeftijd van het team (31,9) aan de lage kant is, de aanpak op school ontwikkelingsgericht is, waarbij veel ruimte gegeven wordt aan de leerlingen, krijgen leerlingen met veel gedragsproblemen wellicht niet de structuur aangeboden die zij nodig hebben.

4. Passend onderwijs straks

Op basis van onze visie en de ontwikkelpunten beschrijven wij in dit deel onze ambities en geven aan onder welke randvoorwaarden die te realiseren zijn.

4.1 Ambities en ontwikkelpunten korte termijn

Het gehele team draagt er zorg voor dat een kind, gedurende de gehele schoolperiode, gestimuleerd en gevolgd wordt in zijn cognitieve, sociaal-emotionele en creatieve ontwikkeling. Het volgen van het kind gebeurt onder andere door het leerlingvolgsysteem (LOVS), de methode gebonden toetsen en observaties van de leerkracht. Ons onderwijs is erop gericht om kinderen op een zo breed mogelijke manier kennis te laten vergaren. Daarbij speelt het kind de grootste rol. Daarnaast is de leerkracht van groot belang en natuurlijk ook de ouders; zij kennen hun kind als geen ander. Het borgen van deze structuur en het versterken ervan is de ambitie van de korte termijn. Wij zijn een netwerkschool (scan seminarium 2012) die volop in ontwikkeling is.

4.2 Ambities en ontwikkelpunten langere termijn

De leerkrachten van de school zijn in vier groepen uiteen gegaan. Over het algemeen geven de leerkrachten van de school een eenduidige koers aan: ontwikkelen naar het profiel van de smalle zorgschool. Er is wel enige terughoudendheid merkbaar t.a.v. 'Passend Onderwijs'. Als specifieke doelgroep wordt in dit kader langdurig zieke kinderen genoemd. De (zorg)basis is namelijk op orde, wij kunnen ons de komende jaren waarschijnlijk richten op de doelgroep leerlingen die langdurig ziek zijn (cluster 3)

De komende maanden onderzoeken wij wat de consequenties zijn van deze keuze en kijken wij wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn voor onze school.

4.3 Professionalisering

De komende jaren richten wij ons scholing en de implementatie van HGW, waarbij beter analyseren en plannen de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Daltonopleiding voor nieuwe leerkrachten aanbieden.

Het opleiden van reken en taalspecialisten binnen de school om de kwaliteit van het reken- en taalonderwijs te verhogen.

Ten aanzien van de ambitie om langdurig zieke kinderen op te vangen;

- Kennis over ziektebeelden
- sociaal emotionele ondersteuning van leerlingen, cursussen rouwverwerking en protocollen
- doorgaande lijn/werkwijze
- inzicht in verschillende beschikbare materialen
- empatisch vermogen
- flexibiliteit
- communicatie training
- ICT-middelen als er op afstand lessen moeten worden verzorgd

4.4 Overige randvoorwaarden

Een goede samenwerking met de netwerkpartners is nodig om bovenstaande te realiseren. Een verkenning van de noodzakelijke aanpassingen in het gebouw die moeten worden verricht. Onderzoek naar de impact

op de welzijnsbeleving van het team is ook een voorwaarde, voordat wij met de verbreding van ons onderwijsaanbod kunnen beginnen.

Op basis van de bovengenoemde bevindingen en de ambitie die het team heeft uitgesproken, is de conclusie dat de leerkrachten van de school een voorzichtige ambitie formuleren. Dit lijkt een logische keuze gezien het feit dat de school een startende school is, een sterke groei doormaakt en veel ambities heeft op diverse vlakken van het onderwijs (nieuwe leren, Dalton, ict, zorg). De school heeft op al deze terreinen al heel veel verwezenlijkt, en het lijkt verstandig om op dit moment niet te hoge ambities te formuleren. Ook de onderwijsinspectie geeft aan dat het moment gekomen is om meer nadruk te leggen op het versterken en borgen van hetgeen reeds gerealiseerd is. Verder is van belang dat het zorgsysteem nog in ontwikkeling is. Op het moment dat HGW verder ingevoerd en geïmplementeerd is, zijn er zeker mogelijkheden voor verbreding van de zorg indien dit gewenst wordt. De directie geeft wel aan dat de visie en hierbij de nadruk op de zelfstandigheid van leerlingen kan botsen met onderwijsbehoeften van specifieke zorgleerlingen. Het is belangrijk om hier in de toekomst rekening mee te houden.

Het zou goed zijn als de school na een aantal jaar, wanneer de zorgstructuur verder is ontwikkeld, nogmaals het schoolprofiel ter hand neemt en bekijkt of er niet een andere ambitie te stellen is. Wellicht is dan meer specialisatie van leerkrachten wenselijk. De school telt een groot aantal talentvolle, enthousiaste (jonge) leerkrachten.

Opvallend, zo geeft Roelfsema aan dat ouders en leerlingen van mening zijn dat het team van de school op hoog niveau opereert. Alle voorwaarden voor goede afstemming zijn aanwezig.